

Ранко Рисојевић

НАШ ОЧЕНАШ

*Госїоде Владико,
їворче небу и земљи саздави човека,
їомилуј ме їрешнаїо УУУУУУУ*
(Самоук, око 1389)

*Нека се у наш їовор враїи сїварносї.
То значи смисао, немоїућ без айсолуїне їолазишне їачке.*
(Чеслав Милош, *Теолошки їракїаїї*)

ПРОСЛОВ ПИСАРА

Травко међу травкама, муво међу мувама, мајмуне међу мајмунима,
Човјече, у гомили пробуђен шумом крви, заводљивошћу зла,
Обухвати погледом све, већ виђено, очигледно од постања,
Не премишљајући много, препун претешких ријечи што само збуњују,
Баш кад наумиш да кажеш шта видиш, шта осјећаш, шта би урадио –
Проговори срцем, мисли слободно, ради слободно, ако си баш такав –
Чим ријечи дароване теби, мени, њему, ослободиш нијемости – реци:

Оче наш – посвједочи једнодвојство, довољно можда за молитву,
У кога повјеровасмо у неки облачан, или ведар, дан или ноћ,
Прије него што се наоружасмо и почесмо да се ништимо,
Брата по брата, претке његове земаљске, и дјецу му неодраслу,
Сигурни само у себе, све даљи оцу нашем молитвеном,
Занијемјелом од буке и бијеса у долини испуњеној плачем;

Који си на небесима – што их, привид само, осјећамо изнад себе,
Али не и тамо гдје самујеш, чекајући наш долазак, куцање на врата
Отворена и невидљива од искона, сасвим уска а ипак преширока
За све што се осмјелише да одврате поглед од звијезда, у себе,
Док ноћ посвуда влада, свијет се руши и подиже, *хули и їосвећује*,
Стенторски или само одјеком гласа страха који и пјесник једва чује,
Тек да би га разликовао од вјетра, мора и ненаписане симфоније;

Нека се свеїи име ївоје – као у дан постања, сасвим људско,
Што га смислисмо звјерајући у небеса, ни сами не знајући

Шта је ово око нас, ко смо то ми, одакле и куда гремо,
Зато толико сумње у твоје постојање, умјесто да сумњамо у себе,
Зато толико јарости према свакоме што до пропланка дође,
Спремни да га поништимо, не видећи у њему ни клицу тебе,
Ни питања себи, ни наду у бољи дан, ма колико суморно било;

Да буде воља ѿвоја – просвијетли мрак неодговорности наше,
Знак слободе, да се попут мушица на небу сударамо, довикујући се,
Тражећи метафоре за мрвице попадале с неба на нас, без реда и закона,
Да се врте у бескрај одвлачећи нам пажњу на знање које је људска моћ
И наша потврда твога непостојања, оспоравајући несазнајно,
Остајући пред вратима, роб чула, тврдог покрова сазнања,
Не усуђујући се рећи, још једном и још једном – *воља Твоја...*

...и на земљи као и на небу – које не разликујемо од звијезђа ватрометног,
Одвојени од себе, уздрхтали у снази што из међуножја долази,
Да се тако спајају земља и небо, мијешају стања, преобрћу односи,
Честица које не желе да се сударају, а мораће, ево, овог часа,
Јер прелазе из спољашњег у унутрашње, из твоје у наше, појединачно,
Још сирови да их дорађујемо, кротимо, обликујемо, пишемо и описујемо
А не знамо да си у нама, нити ћемо то сазнати до краја овог живота;

Хљоб наш засушни дај нам данас – када не знамо шта нас храни а шта трује,
Да ли да једемо или гладујемо, ми, овдје, најменици проклетства,
Што се не окончава постом, не отпочиње јелом, када једноставно кажемо:
Узимамо видом, опипом, њухом, ускомешаним духом, у дну самачког собичка,
Остављени на пољани међу себи једнакима, огољеним, ено, са свих страна,
Несвјесни молитве и захтјева умјесто окончања, само продужетак дисања,
Од данас које је јуче, сутра које је данас, дах што не може смирити срце;

И оѿпросѿи нам дуѿове наше – што бијаше прво попуштање несавршенству,
У свитање свега, у облачење голог, у освјетљавање тамног, у затамњивање јасног,
Ни клекнути нисмо знали, ни раздвојити сагрешења, ни видјети их у трену
Док узимасмо, грабисмо, товарисмо, још и још, преко мјере своје сјенке,
До распрснућа, до потонућа, до бола у потиљку, само стога што заборависмо
Коме да се окренемо, од кога опрост да иштемо, ако од себе крадемо и зајмимо;

Као шѿо ми оѿрашѿамо дужницима својим – не трепнувши кажемо шта?
Не осјећајући бол у себи, не осјећајући бол у Теби
Чијег смо тијела дио, или ћемо бити, ако је Милост вољно слијепа,
Несносни према свему око себе, видећи посвуда дугове, дугове,
Чекајући да нам приступе, да прилазе, да обилазе, дању и ноћу,
Будећи нас пољупцима, ведрећи нас, засмијавајући нас голицањем,

Да окренемо главу према њима, подигнемо руку, дамо пољубац,
Изговоримо ријеч НЕКА, остављајући не Теби, него опет и само себи;

И не уведи нас у искушење – без којег и с којим не видимо
Да једино тако остаје дубина, сан и ја, мјера свега,
Кад клонуо кренем и сам да хулим и дозивам у приватну таму;
Сувише тјелесан, свој, opak и зао, осветољубив и искључив,
Без привида што се неправдом чини, наградом представља,
Славом и биједом, сиромаштвом и сјајем, влашћу и ропством;

Но избави нас од зла – уклони земаљске хране распростре,
Преко наших столова, кревета, јастука, терми и купки,
Пресићења очима и слухом, тијелом и духом, мислима и сном,
Умилношћу лукавог ума, одликовањима и наградама у јесен,
Притворношћу ријечју Да и благословом љупког Не,
Док се отвара нектар, пљушти славље, треште цимбала и трубе;

Јер је швоје царство – што га једва видимо, мада се труд просипа,
Којим се казује човјек, вјера у властиту свемоћ, презир Твоје ријечи,
У видљивом и невидљивом, вањском и нутарњем, празном и пуном,
Именованом и несазнаном, чије смо законе једва докучили,
Мада ће се сутра видјети сасвим нови, јасно свједочанство моћи,
Кога и чега? дрхтава руко, смежурана кожо, зацењена душо,
Што се у лептиру јутрос појави, тако шарена и краткотрајна;

И сила – над ким и чим, да је види и препозна, у трену
Молитве што се сама, као невидљиво повјесмо, смирује
У клупку, одмотава и слаже у одјећу приљубљену изнутра,
Да је нико не види, мада се осјећа, све до судњег дана,
Једина заштита од свега што је споља и унутра дјело зла,
Мисао уништења, с лицем тамне љепоте, муклог звука;

И слава – што испуњава и окупља малобројне,
Око ријечи чији се смисао вјерује ако се живи,
Од оног трена када их је Христос изговорио дјелом,
Први пут последије нестанка куле и пометње језика,
Устима која не знају шта је лаж, притворност и мржња,
За нишче и моћне, гладне и сите, остављене и изгубљене
Да се траже док не виде свјетлост од искона исту;

У вијеке вјекова – гдје се ништа не рађа и не умире,
Коначно сведено на своју праву мјеру, која није ни дужина
Ни ширина, ни висина, ни дубина, него мјера љубави,

Људског отиска у њој, тајни наслаганих и заборављених,
Да се разликујеш од других, и да им будеш исти Адаму,

Рекавши:

АМИН! Још прије рођења, овим гласом, којим ће се и мој син јавити,
Измуцати бар једном исто, да се не разликује од мене, с друге стране телефона
Када се чује тишина а слиједи питање: јеси ли то ти, како, исти је глас,
Иста је ријеч заправо, исти смисао, исто лутање кроз собе, дубраве,
Изгубљене кланце, срушене градове, заборављене језике и молитве,
Којима се оно што је било саграђено и отворено, напоскон затвара.